

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RINKIMŲ KODEKSO 30, 31, 32, 95, 97, 99, 122, 193 IR 196 STRAIPSNIŲ BEI PRIEDO
PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO NAUJAIS 194, 195 IR 196 STRAIPSNIAIS
KONSTITUCINIS ĮSTATYMAS**

2025 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 30 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Vyriausioji rinkimų komisija yra Reglamento (ES) 2024/900 22 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatų dėl politinės reklamos žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų įgyvendinimo priežiūros institucija.“

2. Buvusias 30 straipsnio 3 ir 4 dalis laikyti atitinkamai 4 ir 5 dalimis.

2 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 31 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kontroliuoti politinių organizacijų ir rinkimų politinių kampanijų finansavimą, organizuoti jų dalyvių nepriklausomą patikrinimą, vertinti auditorių pastabas ir priimti sprendimus dėl pažeidimų, taip pat atlikti politinės reklamos stebėseną, taip pat kontroliuoti Reglamente (ES) 2024/900 ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatytų politinės reklamos žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų vykdymą;“.

2. Pakeisti 31 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) kontroliuoti, kaip vykdomas šis kodeksas, **Reglamentas (ES) 2024/900, įstatymai ir kiti** teisės aktai, reglamentuojantys rinkimus, ir taikyti atsakomybę už jų pažeidimus;“.

3 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 32 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Įgyvendindama šio kodekso 31 straipsnio 3 punkte nustatytą uždavinį, Vyriausioji rinkimų komisija:

1) nustato rinkimų politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės, taip pat audito, politinės reklamos stebėsenos, **žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų pagal Reglamentą (ES) 2024/900 kontrolės** tvarką ir metodus, tvirtina šiame kodekse nurodytus aprašus, dokumentų formas;

2) teikia rekomendacijas dėl rinkimų agitacijos vykdymo, politinės reklamos skleidimo, **žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų įgyvendinimo pagal Reglamentą (ES) 2024/900**, rinkėjų papirkimo tyrimo, taip pat kitas su rinkimais susijusias rekomendacijas;

3) vykdo rinkimų politinių kampanijų finansavimo kontrolę ir organizuoja jų dalyvių nepriklausomą patikrinimą, vertina auditorių pastabas ir priima sprendimus dėl pažeidimų;“

4) **prižiūri, ar tarpininkavimo paslaugų teikėjai, kaip jie apibrėžiami Reglamente (ES) 2022/2065, laikosi Reglamento (ES) 2024/900 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 21 straipsnių nuostatų;**

5) vykdydama Reglamento (ES) 2024/900 įgyvendinimo priežiūrą, pagal šio reglamento 22 straipsnio 8 ir 9 dalis atlieka Europos Sąjungos lygmens nacionalinio kontaktinio subjekto

funkcijas, pagal šio reglamento 23 straipsnį bendradarbiauja su kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis, pagal šio reglamento 25 straipsnio 8 dalį teikia ataskaitas Europos Komisijai apie pritaikytas sankcijas už Reglamento (ES) 2024/900 nuostatų pažeidimus ir pagal šio reglamento 21 straipsnio 4 dalį tvarko Lietuvos Respublikos teritorijoje įregistruotų teisinių atstovų duomenis savo informacinėje sistemoje.“

2. Papildyti 32 straipsnio 4 dalį 7 punktu:

„7) turi Reglamento (ES) 2024/900 22 straipsnio 5 dalyje nustatytus su politinės reklamos žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų laikymosi priežiūra susijusius įgaliojimus.“

4 straipsnis. 95 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 95 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„95 straipsnis. Politinė reklama ir jos žymėjimas

1. ~~Politinė reklama – valstybės politiko, politinės organizacijos, jos nario, rinkimų politinės kampanijos dalyvio, kandidato, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp rinkimų politinių kampanijų skleidžiama teigiama ar neigiama informacija, kuria siekiama daryti įtaką rinkimų rezultatams ar paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė organizacija, jos narys ar rinkimų politinės kampanijos dalyvis, kandidatas, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa~~ **Politinės reklamos ir kitos su jos teisiniu reguliavimu susijusios sąvokos, taip pat tai, kas nelaikoma politine reklama, suprantama taip, kaip tai apibrėžta Reglamente (ES) 2024/900.**

2. ~~Atlygintina politinė reklama laikoma tokia politinė reklama, kuri rengiama, gaminama ir (ar) skleidžiama už užmokestį arba kuriai rengti, gaminti ir (ar) skleisti naudojami finansiniai resursai, pasitelkiami įprastai tokias paslaugas atlygintinai teikiantys asmenys.~~

32. ~~Su~~ **Už su** rinkimų politinė kampanija susijusią ~~atlygintiną~~ politinę reklamą gali apmokėti **ar kitaip atsilyginti** tik pats rinkimų politinės kampanijos dalyvis.

43. ~~Atlygintina~~ **Politinė** reklama turi būti aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus ji turi būti aiškiai pažymėta nurodant lėšų šaltinį Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

54. Nepažymėta politinė reklama laikoma paslėpta politinė reklama. Politinė reklama, pažymėta nesilaikant nustatytų reikalavimų, ir paslėpta politinė reklama yra draudžiamos. Už jų skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

65. Politinei reklamai, be specialių šiame kodekse nustatytų reikalavimų, taikomi ir kituose įstatymuose nustatyti principai ir reikalavimai.

76. Rinkimų politinės kampanijos dalyvis iki paskelbdamas politinę reklamą turi Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatyta tvarka deklaruoti visas paskyras socialiniuose tinkluose, per kurias jis rengiasi skleisti ~~mokamą~~ politinę reklamą ir agitaciją, ir asmenis, kurie yra įgalioti administruoti ~~bei~~ **ir apmokėti ar kitaip atsilyginti už apmokėti mokamos** politinės reklamos šiose paskyrose skleidimą.“

5 straipsnis. 95 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 95 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. ~~Politinė reklama turi būti aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Nuo rinkimų politinės kampanijos pradžios iki paskelbiant galutinius rinkimų rezultatus ji turi būti aiškiai pažymėta nurodant lėšų šaltinį~~

Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka **Politinės reklamos žymėjimo ir skaidrumo reikalavimai nustatyti Reglamente (ES) 2024/900 ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose.**“

2. Pakeisti 95 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„4. Nepažymėta politinė reklama laikoma paslėpta politinė reklama. Politinė reklama, pažymėta nesilaikant nustatytų reikalavimų, ir paslėpta politinė reklama yra draudžiamos. Už jų skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė Politinei reklamai, be Reglamente (ES) 2024/900 ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatytų žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų, taikomi ir šiame kodekse bei kituose įstatymuose nustatyti principai ir reikalavimai.“~~

3. Pripažinti netekusia galios 95 straipsnio 5 dalį.

~~5. Politinei reklamai, be specialių šiame kodekse nustatytų reikalavimų, taikomi ir kituose įstatymuose nustatyti principai ir reikalavimai.~~

6 straipsnis. 97 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 97 straipsnio 3 dalį.

3. Politinė reklama nelaikomi:

~~1) rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai (ir nenumatant atsilyginti) skleidžiami įprastiniai informaciniai pranešimai apie valstybės politikų, politinių organizacijų, kandidatų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama;~~

~~2) rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu visuomenės informavimo priemonėmis neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir rinkimų politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas;~~

~~3) ne rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastiniai informaciniai pranešimai apie valstybės politikų, politinių organizacijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama per būsimą rinkimų politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės organizacijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti.~~

7 straipsnis. 99 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 99 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„1. Specialios rinkimų agitacijos laidos (toliau – specialios laidos) gali būti transliuojamos televizijos, radijo ir interneto priemonėmis. Specialios laidos yra nacionalinio ir regioninio lygmens. Jos organizuojamos rinkimų politinės kampanijos metu pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintas taisykles, supažindinus su jomis rinkimų politinės kampanijos dalyvius. **Specialios laidos žymimos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.**“~~

8 straipsnis. 122 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 122 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„4) tvirtina politinės reklamos specialių laidų žymėjimo tvarkos aprašą;“.~~

9 straipsnis. 193 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 193 straipsnio 1 dalies 10 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„10) paslėptos nepažymėtos politinės reklamos skleidimas, jeigu išlaidos šiai reklamai sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio rinkimų politinės kampanijos išlaidų dydžio;“.~~

10 straipsnis. Kodekso papildymas nauju 194 straipsniu

Papildyti Kodeksą nauju 194 straipsniu:

„194 straipsnis. Sankcijos už Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimus

1. Sankcijas už Reglamento (ES) 2024/900 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20 ir 21 straipsnių pažeidimus, vadovaudamasi Reglamento (ES) 2024/900 25 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytais kriterijais, taiko Vyriausioji rinkimų komisija priimdama sprendimą. Konkreti sankcija (jos dydis) nustatoma įvertinus atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Jeigu yra tokių aplinkybių, sankcija (jos dydis) nustatoma atsižvelgiant į jų skaičių ir reikšmingumą.

2. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo:

- 1) padaręs pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms;**
- 2) padėjo Vyriausiajai rinkimų komisijai pažeidimo tyrimo metu;**
- 3) atlygino padarytą žalą;**
- 4) savo valia nutraukė pažeidimą;**
- 5) pripažino padaręs pažeidimą;**
- 6) pažeidimą padarė pirmą kartą.**

3. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo:

- 1) kliudė atlikti tyrimą;**
- 2) slėpė padaręs pažeidimą;**
- 3) tęsė pažeidimą nepaisydamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nurodymo jį nutraukti;**

4) padarė pažeidimą pakartotinai tos pačios arba per dvejus metus vykstančios kitos politinės kampanijos metu;

5) padarė arba tęsė su rinkimais ar referendumu susijusį pažeidimą likus mėnesiui ar mažiau iki rinkimų ar referendumo dienos.

4. Vyriausioji rinkimų komisija už Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimus gali skirti baudas, neviršijančias Reglamento (ES) 2024/900 25 straipsnio 2 dalyje nurodytos sumos. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, baudos dydis mažinamas nuo 50 procentų maksimalaus už pažeidimą galimos skirti baudos dydžio, o jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, baudos dydis didinamas nuo 50 procentų maksimalaus už pažeidimą galimos skirti baudos dydžio iki maksimumo. Vyriausioji rinkimų komisija tvirtina baudų apskaičiavimo tvarkos aprašą.

5. Sprendimas dėl baudos skyrimo gali būti priimamas, jeigu praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o kai pažeidimas trunkamasis, – nuo jo paaiškėjimo dienos.

6. Už Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimus taip pat gali būti skiriamos ir administracinės priemonės, numatytos šio reglamento 22 straipsnio 5 dalies b, c ir f punktuose, – įspėjimas ir (arba) nurodymas nutraukti pažeidimus ir reikalauti, kad būtų imtasi būtinų priemonių, siekiant užtikrinti šio reglamento laikymąsi, ir (arba) kad būtų pašalinti nustatyti politinės reklamos paslaugų teikimo trūkumai. Vyriausioji rinkimų komisija apie savo sprendimus dėl Reglamento (ES) 2024/900 22 straipsnio 5 dalies f punkte numatytų administracinių priemonių skyrimo tarpininkavimo paslaugų teikėjams praneša Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai.

7. Nustačiusi Reglamento (ES) 2024/900 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20 ir 21 straipsnių reikalavimų nesilaikymo ar netinkamo vykdymo faktą, kuris vertintinas kaip mažareikšmis šių reikalavimų pažeidimas, Vyriausioji rinkimų komisija priima motyvuotą sprendimą sankcijų netaikyti, pareikšdama žodinę pastabą, kai pažeidimas pašalinamas nedelsiant, arba pateikdama rašytinį nurodymą per jos nustatytą protingą terminą pašalinti

pažeidimą, kai jis nepašalinamas nedelsiant. Nustatytas terminas pažeidimui pašalinti gali būti pratęstas tik vieną kartą. Vyriausioji rinkimų komisija nustato mažareikšmių Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimų kriterijus ir šių pažeidimų pašalinimo terminus.“

11 straipsnis. Kodekso papildymas nauju 195 straipsniu

Papildyti Kodeksą nauju 195 straipsniu:

„195 straipsnis. Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimų tyrimas ir sankcijų už juos taikymo tvarka

1. Skundai dėl Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimų paduodami ir nagrinėjami šio kodekso XIX skyriaus pirmojo skirsnio nustatyta tvarka ir terminais, išskyrus atvejus, kai jie pagal šio reglamento 24 straipsnio 1 dalį turi būti nagrinėjami nepagrįstai nedelsiant. Tyrimas dėl Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimo pradedamas remiantis nagrinėjamo skundo medžiaga arba Vyriausiajai rinkimų komisijai, vykdančiai šio reglamento vykdymo priežiūrą, nustačius aplinkybes, sudarančias pagrindą spręsti dėl galimo Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimo. Vyriausioji rinkimų komisija, atlikdama šio reglamento pažeidimų tyrimą, surenka įrodymus ir kitą informaciją, reikšmingą taikant sankcijas. Įrodymų ir kitos informacijos nepateikimas per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 2 dienos nuo prašymo pateikti šiuos įrodymus ir kitą informaciją gavimo dienos, netrukdo spręsti klausimo dėl sankcijos taikymo.

2. Atliekant tyrimą dėl Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimo, jo padarymu įtariamam asmeniui turi būti pranešta apie galimo Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimo esmę (pažeistas šio reglamento straipsnis, dalis, punktas) nurodant, kokiais įrodymais tai grindžiama. Pažeidimo padarymu įtariamam asmuo gali teikti paaiškinimus raštu ar žodžiu, įrodymus, prašymus, o pabaigus galimo pažeidimo tyrimą, užtikrinant asmens duomenų apsaugą, turi teisę susipažinti su surinkta medžiaga.

3. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimus dėl sankcijų taikymo priima Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje, į kurį pakviečiamas pažeidimo padarymu įtariamam asmuo ar jo teisėtas atstovas. Asmens nedalyvavimas netrukdo spręsti klausimo dėl sankcijų taikymo. Apie priimtą sprendimą dėl sankcijų taikymo suinteresuoti asmenys (skundą pateikęs asmuo, asmuo, dėl kurio yra priimtas sprendimas, ar jų teisėti atstovai) informuojami išsiunčiant jiems sprendimo kopiją nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 2 dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl sankcijų taikymo turi būti motyvuotas ir grindžiamas tais įrodymais, kurie buvo ištirti pažeidimo tyrimo metu ir su kuriais turėjo galimybę susipažinti asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas. Administracinės priemonės skiriamos Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu bet kurio pažeidimo tyrimo etapo metu, nepriklausomai nuo baudos paskyrimo.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo per 30 dienų nuo pranešimo apie jį gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl administracinės priemonės skyrimo per 7 dienas nuo pranešimo apie jį gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui, kuris skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 7 dienas nuo jo gavimo dienos.“

12 straipsnis. Kodekso papildymas nauju 196 straipsniu

Papildyti Kodeksą nauju 196 straipsniu:

„196 straipsnis. Sprendimo dėl sankcijų už Reglamento (ES) 2024/900 pažeidimus taikymo vykdymas

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo turi būti įvykdomas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pranešimo apie jį gavimo dienos, o šį sprendimą apskundus – ne vėliau kaip per 30 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Bauda turi būti sumokėta į valstybės biudžetą.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl administracinės priemonės skyrimo turi būti įvykdomas per sprendime nurodytą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip 7 dienos nuo pranešimo apie šį sprendimą gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai Vyriausioji rinkimų komisija nustato ilgesnį terminą, kuris yra objektyviai būtinas, o šį sprendimą apskundus – per 7 dienas nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka. Sprendimas dėl baudos skyrimo gali būti pateikiamas vykdyti ne vėliau kaip per 5 metus nuo jo priėmimo dienos.“

13 straipsnis. 196 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 196 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo yra vykdomasis dokumentas, vykdomas **Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme** ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka. ~~Sprendimas dėl baudos skyrimo gali būti pateiktas vykdyti ne vėliau kaip per 5 metus nuo jo priėmimo dienos.~~“

14 straipsnis. 194 straipsnio pernumeravimas

Buvusį 194 straipsnį laikyti 197 straipsniu.

15 straipsnis. Kodekso priedo pakeitimas

Papildyti Kodekso priedą 7 punktu:

„7. 2024 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/900 dėl politinės reklamos skaidrumo ir atrankiojo adresavimo.“

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 4, 6 ir 13 straipsnius ir šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalis, įsigalioja 2025 m. spalio 10 d.

2. Šio įstatymo 13 straipsnis ir šio straipsnio 4 dalis įsigalioja 2026 m. birželio 30 d.

3. Vyriausioji rinkimų komisija iki 2025 m. spalio 9 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Iki 2026 m. birželio 29 d. priimti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl baudos skyrimo vykdomi pagal iki 2026 m. birželio 29 d. galiojusį teisinį reguliavimą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas